ELİFNUR TAŞ

DEDE KADİR'İN UNUTTUĞU ŞEYLER

SEVGİ, SABIR VE HATIRALAR ÜZERİNE DOKUNAKLI BİR HİKAYE.

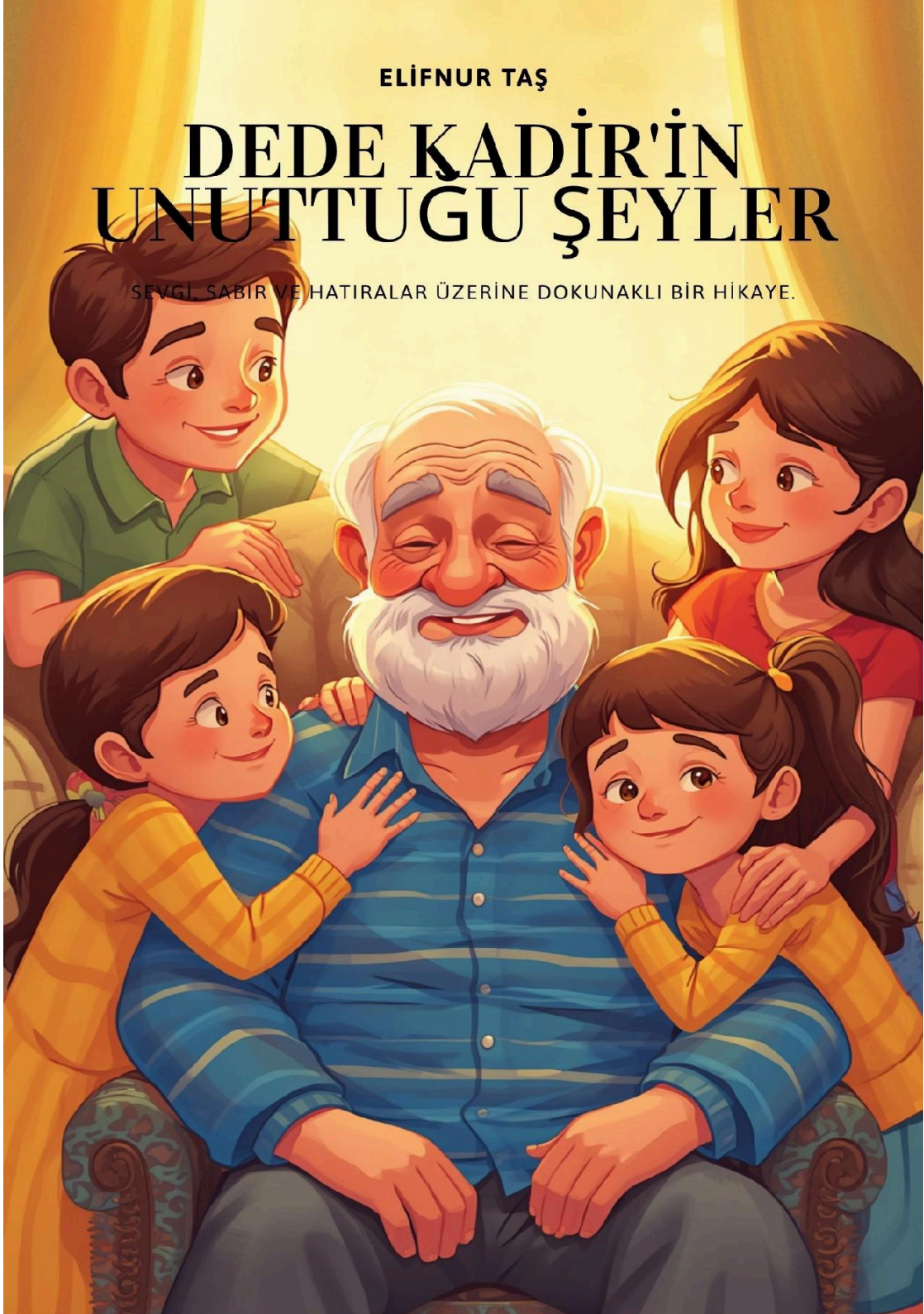

DEDE KADİR ‘in MACERALARI

Balıkesir

Haziran 2026

Yazan: Elif Nur TAŞ (Torun)

Editör: Yusuf Canbulat

Düzenleme: Yusuf Canbulat

✦ ✦ ✦ ✦ ✦

DEDE KADİR'in MACERALARI

Torununun Notlarından

✦ ✦ ✦

Bir Demans Hikâyesi

Dram · Komedi · İbret

✦ ✦ ✦ ✦ ✦

✦ ✦ ✦ ✦ ✦

Havva Nene'ye

ve

Babaannem Ayşe'ye

"Kalmak zor, gitmek kolay.
Ama torunlar var.
Onları görmek lazım.
Sonra giderim.
Havva bekler."

✦ ✦ ✦ ✦ ✦

ÖNSÖZ

Bu kitap, 90 yaşında demans hastası bir dedenin, kızının ve ilkokul çağındaki torununun gözünden anlatılan bir yaşam hikâyesidir. Balıkesir, Ovabayındır köyünden şehre gelen Dede Kadir, sol tarafı felçli, hafızası dağılmış, ama yüreği hâlâ Havva Nene'yi arayan bir adamdı.

Bu notlar, torununun günlüğünden çıktı. Çocuk diliyle yazıldı, çocuk gözüyle görüldü. Bazı yerlerde cümleler yarım, bazı yerlerde duygular tam. Eksik kısımlar, torunun hayal gücüyle ve sevgisiyle tamamlandı.

Bu kitap bir dramdır çünkü demans, insanı parça parça eritir. Bir komedidir çünkü yaşam, acının içinde bile gülmeyi bilir. Bir ibrettir çünkü unutkanlık, sevgiyi yok edemez.

Hatırlayacağız.

BÖLÜM I

Köyden Şehire

✦ ✦ ✦

Dedem 90 yaşında. Balıkesir, Ovabayındır köyünde doğdu. Hanımı Havva neneyi bir yıl önce kaybetti. Sol tarafı felç, o yüzden emekleyerek hareket ediyor. Havva neneyi kaybettikten sonra unutkanlığı ve kafa karışıklığı daha da arttı.

Üç çocuğu var: Yakup adında bir oğlu, Tayyibe ve Ayşe adında iki kızı. En büyüğü olan babaannem Ayşe'nin evinde kalıyor. Köyden

şehire getirildi. Babaannem ona bakıyor. Babam ve annem işte çalıştığı için biz de babaannemde kalıyoruz. Yani babaannem hem bize hem de dedeme bakıyor.

✦ ✦ ✦

Dedem odadan çıktı ve emekleyerek lavaboya doğru yöneldi. Orada bir süre oturdu.

Halam: *"Gel dede gel!"*

Diyerek onu oturma odasına çağırdı.

Dedem oturma odasına ilk adımını attı. Kardeşim Nisa daha bebek ve dedeme alışamadığı için az bir süre tedirgin oldu ama hemen geçti.

Dedem geri dönüyor odasına.

Halam: *"Maşallah, maşallah dedem'e!"*

Dedem nihayetinde odasına gitti. Dedemin altı alınıyor şimdi.

Halam: *"Yardıma gerek var mı anne?"*

Babaannem: *"Yok kızım, sağ ol."*

Dedemin altı alındı. Artık güzel bir uyku çeker. 🌙🌟

BÖLÜM II

Görünmez Ziyaretçiler

✦ ✦ ✦

Dedem cama doğru bakarken kendi kendine söyleniyor.

Dedem: *"Onlar burdaydılar, gitti mi onlar?"*

Birilerini söylüyor ama o kişiler kim, biz bilmiyoruz.

Dedem: *"Onlar burada mı hâlâ?"*

Dedi, bana baktı. Ben kaçtım.

Dedem halamı çağırdı.

Dedem: *"Sen burada mısın diye ünledim."*

Halam: *"Efendim dedem."*

Dedem: *"Unuttum ne diyeceğimi."*

Halam: *"Olsun, beklerim."*

Dedem: *"He, beklersin. Gözlerin bozulacak telefona baka baka."*

Ben: *"Bozulmaz, merak etme dede."*

Halam: *"Olsun dede, bozulursa gözlük takar."*

Dedem: *"Daha biraz önce (benim babaannem ile) kavga ettik."*

Halam: *"Dua et sen. Allah seni çok seviyor, duanı kabul eder. Sen dua et."*

Dedem bir şeyler anlattı ama ben anlayamadım.

Halam: *"Tamam."*

Dedem: *"Nüfus kağıdını kaybettim buralarda."*

Halam: *"Olsun, çıkarttırırız."*

Dedem: *"Oğlan hiç gelip de çıkarttırayım demiyor."*

Halam: *"Olsun, ben çıkarttırırım."*

Dedem: *"Ben çıkarttırırım."*

Halam: *"Sen de çıkarttırırsın da sen zahmet etme, ben çıkarttırırım."*

BÖLÜM III

Deynek ve Danalar

✦ ✦ ✦

Dedem ona değnek hediye ettikleri zamanı anlatıyor.

Dedem: *"Bana hediye geldi o değnek. Sürpriz yaptılar. Böyle tutma yeri var, eğik."*

Halam: *"Hmm, sürpriz yaptılar yani. Yağmur yağdı biliyor musun dede?"*

Dedem: *"Ben görmedim."*

Halam: *"Ben de buraya gelirken dışarıya çıkınca fark ettim."*

Dedem: *"Allah yağdırsın bereket, bereket. Bizim oğlanlar da dana kesti."*

Halam: *"Dana mı kesti, hmm?"*

Dedem: *"Gelin koyun eti yemiyor, o yüzden dana kestiler."*

Halam: *"Aslında koyun etinin yağını süzünce güzel oluyor."*

Dedem: *"Koç bir milyondu, bir milyon."*

Halam: *"Ee, tabii koç olunca öyle oluyor."*

Dedem: *"Ramazan'ı aramaya gideceğim şimdi."*

Halam: *"Zahmet etme. Onlar istedikleri zaman geliyor."*

Dedem: *"Çok severdi yalancı emziği."*

Halam: *"Ben de çok severdim. Annemi hiç aramazdım, o emzik olunca."*

Dedem: *"Arabayı su basmış, her yer ıslanmış."*

Halam: *"Olur, olur, sel basmış."*

[Yusuf dedemin yatağının arkasında muz yiyor. Yalancı emzik, içine tülbentin içine konulan lokum. Onları emiyorlar ve güzel bir tat alıyorlar.]

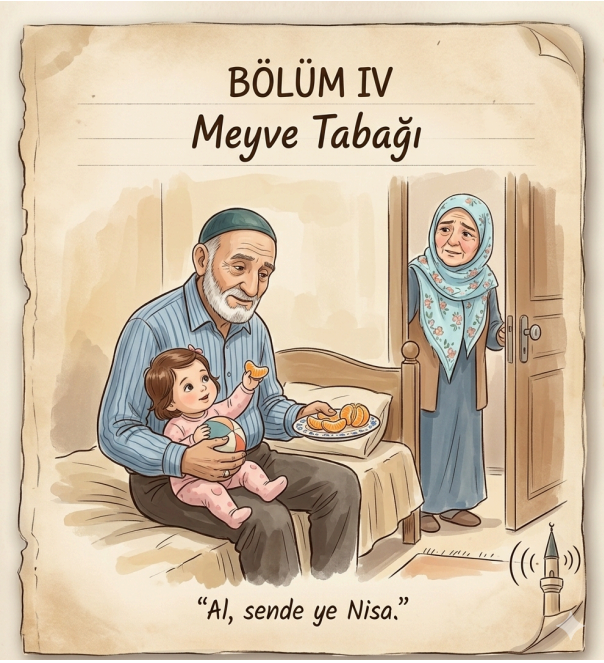

BÖLÜM IV

Meyve Tabağı

✦ ✦ ✦

Nisa dedemin meyve tabağını getirdi. Dedemin meyve tabağında dilimlenmiş mandalina vardı.

Dedem: *"Al, sende ye Nisa."*

Nisa bir tane aldı.

Halam: *"Ben gidiyorum dede, Allah'a emanet ol. Hakkını helal et."*

Dedem: *"Helal olsun."*

Halam: *"Ağlamak yok dede, ağlama."*

BÖLÜM V

Gece Yarısına Kadar

✦ ✦ ✦

Dedem yine buraya, yani oturma odasına geliyor, emekliye emekliye. Çamaşır makinesinin yanına oturdu.

Babaannem: *"Baba, istersen sen odana git. Buraya gelemiyorsun, yatağına git de dinlen."*

Dedem: *"Ramazan otel alıyor."*

[Aslında öyle bir şey yok ve olmayacağı çok da belli.]

Dedem yatağına vardı.

Dedem: *"Nisa, sen benimle yatacak mısın? Köye gidelim mi seninle?"*

Dedem sonunda uyuyacak galiba.

Evet, evet uyuyacak. Dün akşam saat 2'den beri ayakta çünkü. Bugün babaannemin başını iyice ağrıttık.

Babaannem: *"Kafam patlayacak gibi."*

Galiba birkaç gün sonra babaannemin kafası patlayınca dikiş attırmaya gideceğiz hastaneye.

[Dedem bu sefer uyuyacak galiba. Oysaki dedemin uyuyacağından çok emindim ama şimdi de ayakkabılarını arıyor. Ama gerçekten uyacağından çok emindim, hiç de öyle olmadı.]

Tabii ki de var. Dedem kapıyı açtı ve odadan çıkıyor. Acaba nereye gidecek? Oturma odasına doğru geliyor.

Babaannem: *"Sen Nisanur'un yanına geç, söyle. Deden oraya oturmasın."*

Dedem geldi. Koltuklara değil, yere oturdu.

Dedem: *"Kimdi o giden?"*

[Giden halamdı ama unuttu.]

Dedem koltuğa oturdu. Televizyona bakıyor. Geriye doğru yaslandı. Yattı, bakınıp duruyor.

BÖLÜM VI

Top Oyunu

✦ ✦ ✦

Kardeşlerimle ve dedemle top oynuyoruz. Dedem hep kardeşim Yusuf'un kafasına atıyor topu. Yusuf da onun kafasına atıyor.

Dedem yine çamaşır makinesinin orada. Şimdi oturma odasına doğru gidiyor yine. Oturma odasının kapısının yanına oturdu. Şimdi geldi oturma odasına. Aslında daha demin gitti ama yine geldi.

Tekrar aynısı gibi koltuğa oturdu, yattı ve yattığı yerden saate doğru bakıyor.

Dedem uyudu, az gözleri açıldı. Şimdi gözleri açılıp kapanıyor, birazdan yatağa gider. Dedem uyandı ve oturdu, yorgundu çünkü bugün çok şey oldu. Yine yattı. Oturdu, artık yatmıyor.

BÖLÜM VII

Halı Temizliği

✦ ✦ ✦

Babaannem dedemin odasına halı yayıp temizlik yapacak. Şu an temizlik yapıyor. Dedemi o odaya gitmemesi için oyalıyoruz, top oynuyoruz.

Dedem küçük bir kırmızı top buldu. Onu bize oyun olsun diye elma yermiş gibi yaptı ama tabii ki gerçekten ağzına sokmadı. Dedem hep top oyununda Yusuf'un kafasına vuruyor.

Dedemin halısı değişti.

BÖLÜM VIII

Yemek Vakti

✦ ✦ ✦

Babaannem: *"Dede'ne yemek yiyeceğiz diye söyle."*

Ben: *"Tamam babaanne."*

Ben: *"Dede, yemek yiyeceğiz, kalk."*

Dedem oturmaya çalışıyordu, ben de onun elinden tutup kalkmasına yardım ettim.

Dedem: *"Ne dediğini anlamadım."*

Ben: *"Yemek yiyeceğiz, öbürki odada, senin odanda."*

Dedem kendi odasına doğru gidiyor, biz de birazdan yemek yiyeceğiz. Bizde ilk önce dedem yemek yiyor, sonra da biz yemek yiyoruz. Dedem yemek yedikten sonra hemen uyur. Ezan okunuyor şimdi.

BÖLÜM IX

Mutfak Kaosu

✦ ✦ ✦

Dedem yine harekete geçti.

Nisa: *"Baba!"*

Babam: *"Efendim?"*

Nisa: *"Dede geliyor."*

Dedem bana bakıyor.

Babam: *"Ne oldu dede? Nereye gidiyorsun?"*

Babaannem: *"Çekil önünden, mutfağa girecek o."*

Dedem mutfağa geldi, emekleyerek. Az kalsın emeklerken düşüyordu. Sandalyeyi öne çekti ve masanın üstüne doğru baktı, oturarak.

Babam: *"Otur dede otur, masaya çıkma hiç, yere otur."*

Dedem masanın üstüne çıkmaya çalışıyordu. Az bir süre buzdolabına dayanarak oturdu. Şimdi lavabonun kapısını açtı ve oraya giriyordu.

Babam: *"Oraya gitme dede."*

Dedi ve dedemi oturtturdu.

Dedem tuvaletin içinde kimse olmamasına rağmen kapıya vurup 'aç kapıyı' diyordu.

Dedem: *"Aç kapıyı, tak tak tak!"*

Nisa: *"Orada birisi yok."*

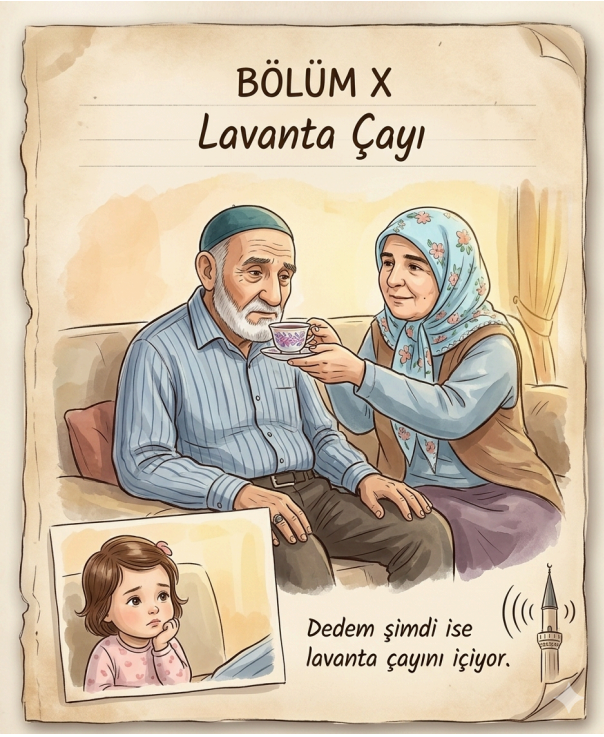

BÖLÜM X

Lavanta Çayı

✦ ✦ ✦

Dedem bu sefer çamaşır makinesinin yanına oturdu. Babaannem dedeme sakin olması için lavanta yaptı, birazdan içirecektir ona lavanta çayını.

Dedem şimdi de 2. lavabonun içine giriyor.

Dedem beni görünce 'aç kapıyı' dedi, ben de cevap vermeden kaçtım.

Dedem hala 'aç kapıyı, aç!' diye bağırıyor. Nisanur da şaşkın şaşkın dedeme bakıyor. Nisanur, aynı büyük kuzenim Halime ablama benzer. Görünüşü, burcu, hepsi aynıdır.

Dedem oturma odasına emekleye emekleye vardı. Nisanur bir bana bir dedeme şaşkın şaşkın bakıyor.

Dedem 'kalkayım' derken düştü. Şu an oturma odasında yerde yatıyor, düştüğü için.

Dedem: *"Kaldırıversene."*

Dedi Nisanur'a. Nisa hiçbir şey demeden oturdu televizyonun karşısına.

Dedem oturdu şimdi. Yusuf, Emir sanki dedem burada yokmuş gibi davranıyor.

Dedem şimdi ise kapının yanına düştü ama kalktı.

Dedem ayakkabılığın yanında durdu ve yine harekete geçti.

Babam: *"Dede, ben seni oturtayım da çay içelim."*

Dedem şimdi lavanta çayını içiyor. Lavanta çayı insanı rahatlatıp sakinlettiği için gezinmeyi bırakır, kısa süre sonra daha sakin olur.

Babaannem ve babam da dedemin yanına gidip çay içiyorlar.

BÖLÜM XI

Harp

✦ ✦ ✦

Nisa dedemin yanına oturdu. Dedem Nisa'ya 'harp' diye ısıracakmış gibi yaptı. Nisa korktu ve herkes güldü.

Dedem: *"Nisanur, köye gidene kadar sen beni taşı. Köye gelince de ben seni taşıyayım."*

Dedi.

Dedem yatmaya gelmeden uyuya kaldı resmen. Dedeme lavanta çayı iyi geldi, hemen 10 dakikada uyudu.

Dedem şimdi de masanın yanına gitmiş, birazdan yatar belki.

Dedem 'kapının önüne gelmesinler' diye masayı ittirmiş. Zor açtım, şu an hastane yatağını yanında.

Dedem yatağına gitti, oturuyor.

BÖLÜM XII

Geceyarısı Yolculukları

✦ ✦ ✦

Dedem gezinip kendi kendine söyleniyor. Dede sonunda yattı. Ama saat 11 ve yine kalktı. Tuvaletin yanında durdu bir süre ama sonra geri döndü.

Dedem kendi odasının kapısının önünde konuşuyor kendi. Şimdi babaannemin bazı kıyafetleriyle oynuyor. Yatağa gitti ve yattı

ama kısa sürdü. Yine kalkıp odanın içinde gezindi. Sonunda dedem uyudu.

Dedeme 'nasılsın' diye sordum.

Ben: *"Dede, nasılsın, iyisin?"*

Dedem: *"İyiyim, sen nasılsın?"*

Ben: *"Ben de iyiyim."*

Dedem: *"İyilik olsun."*

Dedem daha sonra biraz süre dinlendi.

Dedem saat 8.30'da yemeğini yemekten sonra biraz kendi kendine konuştu. Dedem şu an bağırıyor ama ne dediğini anlayamadım.

Dedem şimdi ise odadan 'Allah' diyerek emekleyerek oturma odasına doğru geliyordu. Babaanneme seslendim.

Ben: *"Babaanne!"*

Babaannem: *"Efendim?"*

Ben: *"Dedem geliyor."*

BÖLÜM XIII

Ayakkabı Telaşı

✦ ✦ ✦

Dedem: *"Ayşe!"*

Babaannem: *"Efendim baba?"*

Dedem: *"Ayakkabıları yenileyecek."*

Babaannem: *"Tamam, ben aldım geldim."*

Dedem: *"3,5 kuruş."*

Dedem: *"İn aşağı!"*

Diye bağırarak birine sesleniyordu ama orada kimse yoktu. Ve kendi aşağıdaydı.

Babaannem: *"Ne yapıyorsun baba?"*

Dedem: *"Kendime de alacağım ayakkabı."*

Babaannem: *"Tamam, sen onlara kafa yorma, kafanı çarpacaksın."*

Babaannem bana:

Babaannem: *"Yaşlılık zor."*

Ben: *"Doğru."*

Dedim.

BÖLÜM XIV

Kapıda Bekleyen Hayalet

✦ ✦ ✦

Dedem şu an emekleyerek sertçe kendi odasının kapısına vuruyordu.

'Kaktır şunu, kaktır, sağır mısın?' diyordu rahmetli Havva neneye.

Aslında babaannem onu duyuyor ama duymazdan geliyordu. Babaannem dedemin odasının kapısını çıkmasın diye kapatmıştı.

Dedem: *"Aç şu kapıyı, aç!"*

Diyerek bağırıp hala sertçe kapıya vuruyordu.

Dedem hala kapının önünde ama artık bağırmıyor. Dedem yine bağırmaya başladı. Rahmetli Havva neneye kapıyı aç diye bağırıyor. Bir yandan da söyleniyor ama biz ne dediğini anlamıyoruz.

Dedem rahmetli Havva nineye 'aferin' diye söylüyor. Kapıya bir şeyler yaparak açmaya çalışıyor. 'Buraya gel' diye rahmetli Havva neneye söylüyor.

Dedem bazen bu hastalık yüzünden yanılsamalar görüyor. Dediğim gibi rahmetli oldu artık, o kişi bu dünyada yok.

Dedem sonunda kapıyı açmayı zorda olsa başardı. Yusuf da dedem kapının yanına gelecek diye korkudan kapıyı kilitlemeye çalışıyor.

Babaannem: *"Yusuf, kapıyı kapat."*

Yusuf: *"Tamam."*

Yusuf korkudan kapıyı kapatmakla kalmadı, kilitledi.

Dedem kapıyı açtı ama hiç farkında değil. Rahmetli Havva nineyi 1,5 yıl oldu öleli ama hala onunla uğraşıyor. Rahmetliye sağır diyor.

BÖLÜM XV

Dizinle

✦ ✦ ✦

Dedem: *"Aç kapıyı, aç!"*

Diye çok şiddetli bağırıyor birilerine.

Dedem: *"Vur kapıya, vur!"*

Dedem: *"Bunlar nasıl başımıza geldi?"*

Diyor.

Dedem: *"Vur kapıya, vur! Dizinle, dizinle, bir daha vur!"*

Aslında kime vur diyor, onu hiç bilmiyoruz. Ve dedem kapıyı açtı 15 dakika önce ama hiç farkında değil.

Dedem çıkmayı başardı ve abdestten bahsediyor dedem. Mutfaka geldi, koltuğun üstüne çıkmaya başlıyor.

Dedem düştü, bana doğru geldi. Ben önünden çekildim. Sonunda kalkmayı başardı.

Dedem çamaşır makinesinin orada oturdu.

Dedem: *"Hadi gel, hadi gel!"*

Diye birisine seslendi ama o kişi bu evde yaşayan birisi değildi.

Dedem oturma odasının kapısına vurdu, rahmetli Havva nineye.

Dedem: *"Aç kapıyı, sağır!"*

BÖLÜM XVI

Yatak Savaşı

✦ ✦ ✦

Dedem şimdi ise odasına geri dönüyor. Hasta karyolasına çıkmaya çalışıyordu. Yatağa çıkmaya çalışırken birisine:

Dedem: *"Kaldır artık!"*

Diyor. Dedem yatağa çıkmaya çalışırken düştü. Ama pes etmeden hala daha yatağa çıkmaya çalışıyor.

Dedem: *"Kaldırsana beni, düşeceğim şimdi!"*

Diyordu rahmetli Havva nineye. Dedem sonunda hastane yatağına çıkmaya çalışmaktan pes etti ve kendi yatağına oturdu.

Dedem kaloriferi tuttu ve cama doğru baktı. Ardından yine oturdu.

Dedem görünmez birisine bağıra bağıra bir şeyler diyordu, anlaşılmıyordu.

Dedem şimdi kendi kendine bezini çözmeye çalışıyor. Bir yandan da o görünmez kişiye sesleniyordu.

Dedem: *"Hadi kalkın tembeller, sabah oldu!"*

Dedem: *"Sabah oldu, sabah! Döveceğim şimdi bak!"*

Dedem: *"Al şunu, gel buraya!"*

Dedem beni çağırdı.

Dedem: *"Suyu versene kızım."*

Ben: *"Tamam dede."*

BÖLÜM XVII

Kalburcalı Ayakkabıcı

✦ ✦ ✦

Dedem: *"Hala oturuyor o kahvelerde."*

Ben: *"Boşver sen onu dede, kafana takma."*

Dedem: *"Takmıyorum zaten."*

Ben: *"Tamam dede."*

Dedem bir ayakkabıcıya sesleniyordu ama evin içinde.

Dedem: *"Kalburcalı ayakkabıcı, gel buraya, yorma beni!"*

Halbuki ortada öyle biri yok. Eskiden olsa da şimdiye rahmetli oldu. Belki de, Allah bilir.

Dedem: *"At buraya ayakkabıları, at!"*

Diyor.

Dedem: *"Koynuna sokma kızım, koynuna sokma, tövbe tövbe!"*

Dedem: *"Hala, ana, anam!"*

Dedem: *"Atsana buraya, of, of!"*

Babaanneme de yazık, uğraşıyor işte kadıncağız. 3 çocuk, 1 dede.

Babaannem de şimdi temizlik yapıyor yanımda. Nisa ve Yusuf da içerde oturma odasında oyun oynuyorlar.

BÖLÜM XVIII

Masanın Altından

✦ ✦ ✦

Dedem masanın altına girdi. Masanın altından çıkmaya çalışırken birkaç kere kafasını vurdu.

Dedem sonunda çıktı ve o küçük masayı ittirdi.

Dedemin altı alınacak birazdan. Küçük masa ile uğraşıyor şu an.

Dedem: *"Ramazan!"*

Diye bağırdı.

'Almamışsın, bardağı kırayım mı?' Dedem masayı yatırdı ve sandalyenin ayağını çıkarmaya çalıştı.

Dedem rahmetli Havva nineden bahsedince babaannem:

Babaannem: *"Tanımıyorum ben onu, kimmiş o?"*

Dedi.

Dedem birazdan altı alınınca yine gezmeye başlar.

BÖLÜM XIX

Terlemek

✦ ✦ ✦

Dedem: *"Sağır o, sağır!"*

Babaannem: *"Tamam, gücünü üzme bak, terlemişsin."*

Dedem: *"Ya, arıya arıya terledim."*

Babaannem: *"Boşver onu, kendini de üzüyorsun, beni de."*

Dedem: *"Ya, gücün üzülüyor."*

Babaannem: *"Geç yatağa, yat."*

Dedem artık yattı. bir gün boyunca hiç kıpırdamadan yattı.

BÖLÜM XX

Sabır Duası

✦ ✦ ✦

Halam geldi, bir şey bırakıp hemen gitti.

Dedem eline kıyafet poşetini almıştı. Onu hazırlayıp ip bağladı ağzına poşetin ve cama vurmaya başladı. Galiba ona birisi camı açacak, o da kaçacak gibiydi.

Biz babaannemle birkaç gündür sabır duasını ezberlemeye çalışıyorduk. Ben ezberlemiştim. Hemen gidip dedeme üç kere okudum.

Dedem yattı, kalktı, yine yattı. Dedem artık sakinleşmişti. Öyle bakınıp duruyordu şimdi. Altı alınacak dedemin. Babaannem odaya girdiğinde dedem başladı söylenmeye ama kapı kapalı olduğu için ne dediklerini anlamadım.

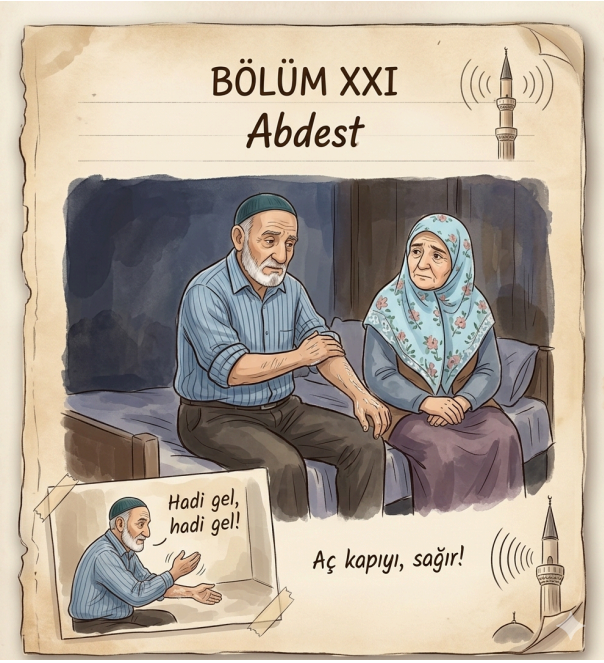

BÖLÜM XXI

Abdest

✦ ✦ ✦

Dedem odadan çıktı ve 'abdest alacağım' dedi.

Babaannem: *"Oraya girme baba."*

Babaannem dedemin odasından başka yere gitmemesine izin verince, dedem odasına geri dönmekten başka bir şey yapamadı.

Dedem odasının kapısının yanına oturdu, öyle duruyor.

[Dedem artık gidiyor gibi.]

BÖLÜM XXII

Kış Ortasında Kısa Kollu

✦ ✦ ✦

Biz bu sabah saat 6.30'da geldik ve dedem de saat 1.40'tan beri ayaktaymış. Biz geldiğimizde odadan çıkmaya çalıştı, babaannem izin vermedi.

Babaannem: *"Hadi sen kendi evine git."*

Dedi. Dedem de kapının önüne oturdu. Dedem bu kış mevsiminde kısa kollu ile geziyordu. Bana biraz garip geldi.

Babaannem: *"Deden üstünü çıkardı, böyle kaldı."*

Dedi.

BÖLÜM XXIII

Bakkal Yolculuğu

✦ ✦ ✦

Saat 12'ye gelirken dedem yine dışarıya çıktı ve şöyle dedi:

Dedem: *"Kız, aç kaldı. Bakkala gidiyorum, yemek alacağım."*

Dedi. Babaannem daha sonra dedemi odaya sokmayı yine başardı.

Dedem kapının önünde, kapının kulpunu tutup açmaya çalışıyor. Dedem açtı ve çıktı.

Babaannem kalkıp odanın kapısını çevirip çıktı. Eee, yani ben de yazmak için çıktım.

Dedem ilk önce birinci tuvalete, ardından ikinci tuvalete doğru yöneldi. Dedem ikinci tuvaletin içine girdi ve oturdu. Oradaki lavabo sallanıyor ve onun başına devrilecek diye korkuyoruz.

Dedem oranın kapısını açmaya çalışıyor. Dedem yine oturdu. Oturma odasına gidiyor şimdi. Mutfaktaki babaanneme bakıyor.

[Babaannem hiç ses çıkartmadan bulaşıkları yıkıyor.]

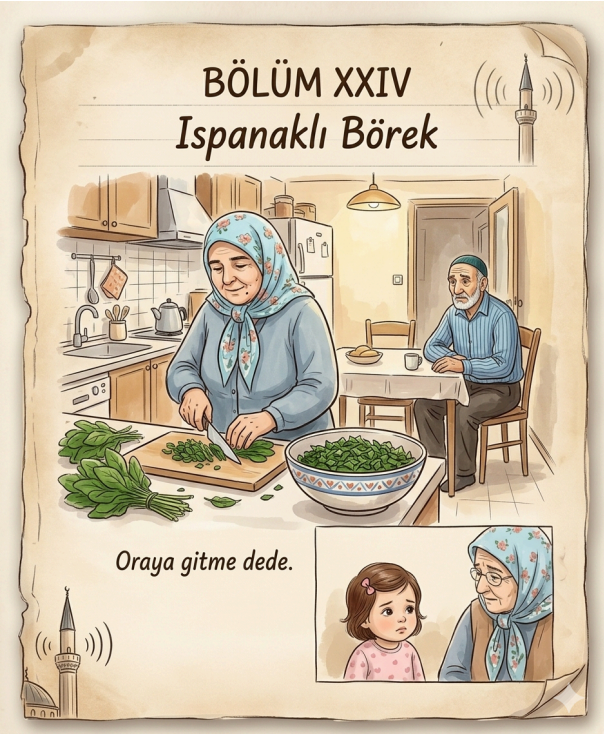

BÖLÜM XXIV

Ispanaklı Börek

✦ ✦ ✦

Dedem kaloriferin yanına oturdu. Babaannem ise ıspanak doğruyor.

Şimdi Zekeriyya amcamı arayıp buraya gelmesi için. Güzel bir şekilde börek olduğunu söyleyeceğim. Çünkü amcamın en hassas noktası börektir. Hele de ıspanaklı börek olunca daha da çok sever.

Açmadı. Dedem şimdi oturma odasına gidiyor.

Ben: *"Dede, odana git."*

Dedem: *"Ayakkabı alacağım."*

Ben: *"Yok, ayakkabı. Evine git."*

Dedim ve ayağından çevirdim.

Dedem de bana kızdı ve ayağımı tutmaya çalıştı. Beni düşürmeye çalışıyordu ama ben kaptırmadım ayağımı.

[Dedemin hassas noktası ayağıymış. Yani dedemin ayağını sakın ama sakın tutmaya çalışmayın. Çünkü sizi...]

BÖLÜM XXV

Düşmek ve Kalkmak

✦ ✦ ✦

Dedem düşmüş ama şimdi kalktı, yani oturuyor.

Dedem büyük bir cesaretle yatağına çıkmaya çalıştı ve başardı.

Dedemin odasının kapısı kapalıydı ama açmayı başarmış. Çamaşır makinesinin yanına oturdu.

Nisa: *"Dede, çekiiil!"*

Diyordu. Rahmetli Havva neneyle konuşuyordu ama ne dediği anlaşılmıyordu. Şimdi emeklemeye çalışıyordu ama başaramadı. Kendi odasının içine bakıyor.

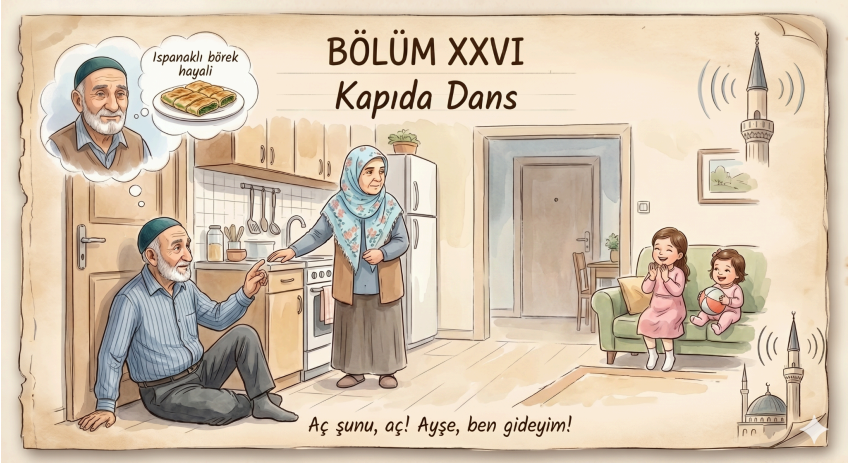

BÖLÜM XXVI

Kapıda Dans

✦ ✦ ✦

Dedem oturma odasına giriyor. Nisa da onun hemen arkasında.

Dedem bağırarak bir şeyler söylüyor.

Nisa: *"Hadi top oynayalım!"*

Dedem: *"Hayır, geç yerine, ben yorgunum."*

Dedem bana doğru geliyor, ben de irkiliyordum. Dedem gidiyordu artık bu odadan.

Az kalsın dış kapıyı açıyordu ama tuttum.

Dedem: *"Aç şunu, aç! Ayşe, ben gideyim!"*

Dedi. Şimdi ise mutfaka gidiyor.

Eyvah!!! Orada beş tepsi börek var ya, fark etmeyip basarsa... Babaannemin çabuk davranması lazım.

Dedem mutfak kapısının önüne oturdu. Babaannem onu duymazdan geliyordu.

BÖLÜM XXVII

Sertçe Kapıyı...

✦ ✦ ✦

Dedem 2. tuvaletteydi. Sertçe kapıya vuruyordu. Şimdi oturdu ve bana bakıyor.

Dedem şimdi odasına gidiyor. Dedem bilemediği için donunu yanlışlıkla yırtmış.

Dedem: *"Camiye gideceğim!"*

Diyerek odada...

BÖLÜM XXVIII
Camiye Gitmek

Kadir Dede'n beolüm in ki şehir apartamdır. Aydir Dede (ayşe bıuanne met asunları ve konceptıary abdest her zailcsılar. Nisanur, kiviz İmam (hu looks e a bit like's Amca Zekeriyya), nalınını neğla Amca Zekeriyya nenni Zekeriyya waklen batlayızor.

"Zekeriyya mı? O ne zaman gelir?"

BÖLÜM XXVIII

Camiye Gitmek

✦ ✦ ✦

Dedem 'camiye gideceğim' diyerek odada emekleyip dolanıp duruyor. Abdest almaya çalışıyor ama abdest yerine çamaşır makinesinin musluğunu uzanmaya çalışıyor. Elini yüzünü yıkımak istiyor, oradan abdest olur herhalde diye düşünüyor.

Babaannem: *"Baba, cami şu an kapalı, cemaat yok."*

Dedem: *"Olsun, ben giderim. İmam beni bekler."*

Ben: *"Dede, imam sizi değil, Zekeriya amcayı bekliyor. O gelince başlıyorlar."*

Dedem: *"Zekeriya mı? O ne zaman gelir?"*

Ben: *"Börek kokusunu alınca gelir."*

Dedem güldü. İlk defa güldü. Sanki bir anlığına her şeyi hatırladı. Ama sonra yine cama baktı ve:

Dedem: *"Havva, sen de gel camiye."*

Oda sessizleşti.

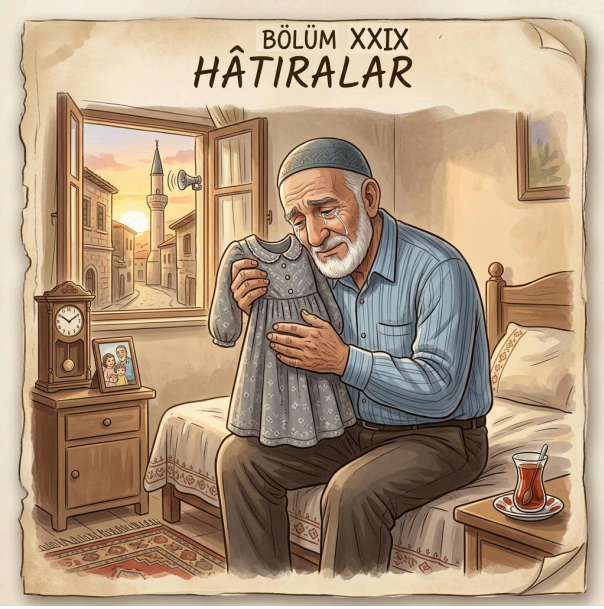

BÖLÜM XXIX

Havva Ninenin Elbisesi

✦ ✦ ✦

Babaannem dedemin odasını temizlerken rahmetli Havva ninenin bir elbisesini buldu. Gri, desenli, eski bir elbise. Kokusu hâlâ lavanta gibiydi.

Babaannem elbiseyi götürmeye kalktı. Dedem gördü.

Dedem: *"Onu bırak!"*

Babaannem: *"Baba, bu eskidi, kaldıralım."*

Dedem: *"Atma. Havva giyer onu. Akşam giyer, gezer."*

Ben: 'Dede, Havva nene artık...'

Dedem: *"Artık ne?"*

Ben: 'Artık burada değil.'

Dedem bana baktı. Gözleri yaşardı ama ağlamadı.

Dedem: *"Biliyorum kızım. Ama ben unutuyorum bazen. Unutmak istemiyorum."*

O gece dedem elbise yanında yatağına uzandı.

BÖLÜM XXX

Köy Hatıraları

✦ ✦ ✦

Dedem bir gece, saat 3'te uyandı. Oturma odasına geldi, koltuğa zorla oturdu, bana baktı.

Ben uykulu uykulu: 'Dede, ne oldu?'

Dedem: *"Köydeydim. Bahçedeydim. Havva domates topluyordu. Ben de ağacın altında uyuyordum. Serinlik vardı."*

Ben: *"Güzelmiş dede."*

Dedem: *"Güzeldi. Çok güzeldi. Şimdi niye buradayım ben?"*

Ben: *"Bizi görmeye geldiniz."*

Dedem: *"Siz kimsiniz?"*

Ben: *"Ben torununuz."*

Dedem: *"Torun mu? Benim torunum mu var?"*

Ben: *"Evet, ben. Nisa, Yusuf, Emir. Hepimiz sizin torununuz."*

Dedem güldü: 'Çok torunum varmış. Zenginim ben.'

Ben: *"Çok zenginsiniz dede."*

Dedem koltukta uyuya kaldı. Üstünü örttüm.

BÖLÜM XXXI

Nisanur'un Doğum Günü

✦ ✦ ✦

Nisa'nın doğum günüydü. Pasta aldık. Mumlar yandı. Nisa üfledi.

Dedem oturma odasına emekledi. Herkes 'İyi ki doğdun Nisa!' diye bağırıyordu.

Dedem: *"Kim doğdu?"*

Ben: *"Nisa doğdu dede, bugün doğum günü."*

Dedem: *"Nisa kim?"*

Nisa koşup dedesine sarıldı: 'Ben dede, ben!'

Dedem Nisa'yı kucakladı. Sanki bir şey hatırladı.

Dedem: *"Havva da böyle sarılırdı bana. İlk gördüğünde. Köyde. Yıllar önce."*

Nisa: *"Ben Havva nene değilim dede, ben Nisa."*

Dedem: *"Biliyorum kızım. Ama sen de güzelsin. O da güzeldi."*

Nisa ağladı. Mutluluktan mı, üzüntüden mi, bilmiyorum.

BÖLÜM XXXII

Babaannenin Dikişi

✦ ✦ ✦

Babaannemin kafası gerçekten patladı. Hastaneye gittik. Dikiş attırdı. beş dikiş. Eve Geldi.

Dedem hasta yatağında gördüğü kızınane olduğunu anlamadı. Babaannemin başı sarılıydı.

Dedem: *"Ayşe, sen kafana ne yaptın?"*

Babaannem: *"Düşdüm baba."*

Dedem: *"Dikkat et kendine. Benim kızımsın sen."*

Babaannem ağladı. Başı sarılı, ağladı.

Ben: *"Babaanne, niye ağlıyorsun?"*

Babaannem: *"Babam beni tanıdı. İlk defa üç haftadır beni tanıdı."*

Dedem: *"Ayşe, ağlama. Havva da ağlardı. Sonra gülerdi. Sen de gül."*

Babaannem güldü. Ağlayarak güldü.

BÖLÜM XXXIII

Kış Geldi

✦ ✦ ✦

Kış geldi. Kar yağdı. Dedem camdan karı seyrediyor.

Dedem: *"Havva, kar yağıyor. Sobayı yak. Çocuklar üşür."*

Ben: *"Dede, burada soba yok. Kalorifer var."*

Dedem: *"Kalorifer ne?"*

Ben: *"Şu, duvardaki. Sıcak yapıyor."*

Dedem kalorifere dokundu. Sıcaktı.

Dedem: *"Güzelmiş bu. Havva görse çok sevinirdi. Üşümezdi."*

Ben: *"Evet, üşümezdi."*

Dedem: *"Nerede şimdi o?"*

Ben: *"...Uyuyor dede."*

Dedem: *"Uyansın. Kar yağıyor, seyretsin."*

Ben: *"Uyandırmayalım, yoruldu."*

Dedem: *"Tamam. Ben de seyrederim onun yerine."*

BÖLÜM XXXV

Babaannenin Sabrı

✦ ✦ ✦

Bir sabah babaannem dedem, biz ve ev işlerinden çok yorgun düşmüştü. Oturma odasında uyuya kalmıştı. Dedem emekleyerek odadan çıktı,zorla babaannemin yanına geldi.

Dedem: *"Ayşe, niye uyuyorsun burada?"*

Babaannem: *"Baba, yoruldum biraz."*

Dedem: *"Yorulma. Ben yorulurum, sen yorulma. Sen gençsin."*

Babaannem: *"Ben de 65 oldum baba."*

Dedem: *"65 mi? Daha çocuksun. Ben 90 oldum, ben yorulurum. Sen git oyna."*

Babaannem: *"Ne oynayayım baba?"*

Dedem: *"Top oyna. Torunlarınla. Ben de oynardım ama şimdi..."*

Eline baktı. Titriyordu.

Dedem: *"Şimdi elim tutmuyor. Ama siz oynayın. Ben seyrederim."*

BÖLÜM XXXVI

Hastane Yatağı

✦ ✦ ✦

Dedemin hastane yatağı artık odanın ortasındaydı. Her yere emekleyip gitmesin diye.

Bir tarafı felçliydi. Ama dedem yine de iniyordu. Felçi tarafına hep düşüyordu. Genelde yavaşça düşüyordu. Yuvarlanır gibi. Yataktan düşüyordu. Başını vuruyordu. Ağrıyordu galiba ama ağlamıyordu. Ama hiç durmuyordu.

Ben: *"Dede, niye ağlamıyorsun?"*

Dedem: *"Havva ağlamazdı. Ben de ağlamam."*

Ben: *"Ama canınız yanıyor."*

Dedem: *"Canım yanıyor ama Havva görürse üzülür. Üzülmesin."*

Ben: *"Havva nene görmüyor dede."*

Dedem: *"Görür. Her yerden görür. Ben onu görüyorum, o da beni görür."*

BÖLÜM XXXVII

Zekeriyya Amcanın Böreği

✦ ✦ ✦

Zekeriya amca geldi. Ispanaklı börek getirdi. Kendi yapmış. Öyle dedi.

Dedem: *"Zekeriyya, senin elin mi değdi buna?"*

Zekeriya amca: *"Evet dede, ben yaptım."*

Dedem: *"Havva daha güzel yapardı."*

Zekeriya amca güldü: Dede, Havva nine başka. O efsaneydi.'

Dedem: *"Efsane mi? Ne demek o?"*

Zekeriya amca: *"Çok iyi demek. En iyi."*

Dedem: *"Evet, en iyiydi. Benim Havvam."*

Börekleri yedik. Dedem üç tane yedi. İlk defa bu kadar çok yediğini gördüm.

BÖLÜM XXXVIII

Bebek Nisa

✦ ✦ ✦

Nisa büyüdü. Artık dedesine alıştı. Hatta ona 'Dede Kadir' diye sesleniyor.

Nisa: *"Dede Kadir, gel top oynayalım!"*

Dedem: *"Ben emeklerim, koşamam."*

Nisa: *"Öyle de olur. Ben de emeklerim."*

Ve ikisi emekleyerek top oynadılar. Oturma odasında. Herkes güldü. Ağladık da.

Yusuf dedenin kafasına top attı. Dedem güldü. Yusuf da güldü.

Dedem: *"Yusuf, sen beni vurursun, ben seni vururum."*

Yusuf: *"Ama sen vuramıyorsun dede."*

Dedem: *"Vururum. Sadece... hedefi tutturamıyorum."*

BÖLÜM XXXIX

Sabır Duası Ezberlemek

✦ ✦ ✦

Babaannemle sabır duasını ezberlemeye devam ediyoruz. Ben ezberledim. Babaannem ezberliyor. Nisa da öğreniyor.

Bir gün dedem ağlıyordu. Nisa koştu, duayı okudu.

Nisa: *'Rabbiğfirli ve li vâlideyye ve lil mü'minine...'*

Dedem sustu. Nisa'ya baktı.

Dedem: *"Bu ne?"*

Nisa: *"Dua dede. Sabır duası."*

Dedem: *"Kim öğretti?"*

Nisa: *"Abla."*

Dedem bana baktı. Gözlerinden yaş geldi.

Dedem: *"Siz benim için dua mı okuyorsunuz?"*

Ben: *"Evet dede. Her gün."*

Dedem: *"Niye?"*

Ben: *"Çünkü sizi çok seviyoruz."*

Dedem: *"Ben de sizi seviyorum. Ama unutuyorum bazen. Kızınızın adı ne?"*

Ben: *"Nisa."*

Dedem: *"Nisa. Güzel isim. Havva da güzel isimdi."*

BÖLÜM XL

Bahar Geldi

✦ ✦ ✦

Bahar geldi. Pencereyi açtık. Kuşlar ötüyor.

Dedem: *"Havva, bahar geldi. Bahçeyi sürelim."*

Ben: *"Dede, burada bahçe yok."*

Dedem: *"Niye yok?"*

Ben: *"Şehirdeyiz. Apartmanda."*

Dedem: *"Apartman mı? Ben niye apartmanda yaşıyorum?"*

Ben: *"Bizi görmeye geldiniz."*

Dedem: *"Siz kim?"*

Ben: *"Torunlarınız."*

Dedem: *"Torun... Evet, torun. Nerede torun?"*

Nisa koştu: 'Buradayım dede!'

Dedem: *"Sen torun musun?"*

Nisa: *"Evet!"*

Dedem: *"Büyümüşsün. Dün bebektin."*

Nisa: *"O dün değil dede, iki yıl önceydi."*

Dedem: *"iki yıl mı? Ben uyumuşum galiba."*

BÖLÜM XLI

Havva Ninenin Lokumu

✦ ✦ ✦

Dedem bir gün mutfağa gitti. Dolabı açtı. Bir şeyler arıyor.

Ben: *"Dede, ne arıyorsunuz?"*

Dedem: *"Lokum. Havva'nın yaptığı lokum. Tülbentle, yalancı emzik."*

Ben: *"O artık yok dede."*

Dedem: *"Niye yok?"*

Ben: *"Havva nene yapardı. Şimdi..."*

Dedem: *"Şimdi ne?"*

Ben: *"Şimdi başka biri yapıyor."*

Dedem: *"Kim?"*

Ben: *"Babaanne."*

Dedem: *"Ayşe mi? O yapamaz. Havva gibi değil."*

Ben: *"Yapıyor işte. Sizin için."*

Dedem: *"Benim için mi?"*

Ben: *"Evet. Hepimiz sizin için."*

Dedem: *"Niye?"*

Ben: *"Çünkü siz dedesiniz. En büyük dede."*

Dedem güldü: 'En büyük dede. Haa haa haa. hoşuma gitti bee.'

Dedem kısa , hastalıkları nedeni ile zayıflamış minyon minnoş bir dede idi.

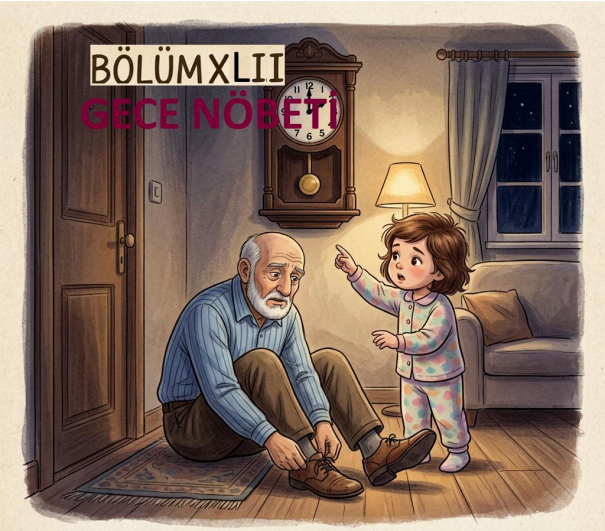

Dedem 2:00 de gitmeye çalışıyordu, ama dışarısı simsiyahtı. "Dedeciğim, şimdi gece yarısı," dedim.

BÖLÜM XLII

Gece Nöbeti

✦ ✦ ✦

Bir gece saat 2'de uyandım. Sesler geliyordu. Oturma odasına gittim.

Dedem yerde oturuyor. Ayakkabılarını giymeye çalışıyor. Devriliyer yeniden düxelmeye çalışıyordu.

Ben: *"Dede, nereye gidiyorsunuz?"*

Dedem: *"Camiye. Sabah namazı."*

Ben: *"Dede, daha gece. Sabah olmadı."*

Dedem: *"Olmadı mı? Ezan okunmadı mı?"*

Ben: *"O televizyondan geliyordur. Kayıt yani."*

Dedem: *"Kayıt mı? Ne demek?"*

Ben: *"Daha önce okunmuş, şimdi tekrar ediyor."*

Dedem: *"Tekrar... Ben anlamıyorum artık. Çok karışık."*

Ben: *"Anlamasanız da olur. Ben anlarım, size söylerim."*

Dedem: *"Sen iyi kızmışsın. Adın ne?"*

Ben: *"...Torununuz."*

Dedem: *"Torun. Evet, torun. Benim torunum."*

Ayakkabılarını çıkardık. Yatağa yatırdık.

BÖLÜM XLIII

Dede Kadir'in Hatırası

✦ ✦ ✦

Dedem bir gün, tam 3 saat hiç konuşmadı. Sadece oturdu, baktı.

Sonra konuştu:

Dedem: *"Ben Kadir'im. Balıkesir, Ovabayındır. 90 yaşındayım. 3 çocuğum var. Ayşe, Tayibe, Yakup. Havva... Havva gitti. Ben kaldım. Niye kaldım?"*

Kimse cevap vermedi. Cevap yoktu.

Dedem: *"Kalmak zor. Gitmek kolay. Ama torunlar var. Torunlar büyüyor. Onları görmek lazım. Sonra giderim. Havva bekler."*

Ben: *"Bekliyordur dede."*

Dedem: *"Bekliyor mu?"*

Ben: *"Evet. Sizi çok sevdi. Bekler."*

Dedem: *"Ben de onu çok sevdim. Her gün söylerdim. Son gün söyleyemedim. Uyudu, uyandı, yoktu."*

Ben: *"Biliyor dede. Duymasa da biliyor."*

Dedem: *"Biliyor mu?"*

Ben: *"Biliyor."*

Dedem: *"İyi o zaman. Ben de biliyorum. O da biliyor. İyi o zaman,, İyi o zaman... iyi o zaman..."*

BÖLÜM XLIV

Son Yolculuk

✦ ✦ ✦

Bir sabah dedem uyandı. Ama bu sefer farklıydı. Gözleri açıktı, netti.

Dedem: *"Ayşe!"*

Babaannem koştu: 'Efendim baba?'

Dedem: *"Havva geldi. Bana el sallıyor. Pencereden."*

Babaannem pencereye baktı. Kimse yoktu.

Babaannem: *"Baba, orada kimse yok."*

Dedem: *"Var. Ben görüyorum. Gri elbiseyle. Saçları beyaz. Gülüyor."*

Ben de baktım. Kimse yoktu. Ama dedem görüyordu.

Dedem: *"Havva diyor ki 'Gel Kadir, bekledim'. Ben gidiyorum."*

Ben: *"Dede, durun."*

Dedem: *"Duramam kızım. Tren geldi. Köy treni. İneceğim Ovabayındır'da. Havva orada bekliyor. Domatesleri toplamış."*

Dedem gözlerini kapadı. Güldü. Sonra nefes almadı.

Babaannem ağladı. Ben ağladım. Nisa ağladı. Yusuf anlamadı, o da ağladı.

Ama dedem gülüyordu. Yüzünde gülümseme vardı.

SON SÖZ

✦ ✦ ✦

Dedem 90 yaşında, demans hastası, felçli bir adamdı. Ama o, bu dünyadaki en güçlü insandı. Her gün düştü, her gün kalktı. Her gün unuttu, her gün hatırladı. Her gün Havva neneyi aradı, her gün buldu onu kendi içinde.

Biz torunları, onun unutkanlığını değil, hatırladıklarını hatırlayacağız. Onun düştüğünü değil, kalktığını. Onun bağırdığını değil, son kez güldüğünü.

Dede Kadir, 90 yıl yaşadı. 1,5 yıl Havva nenesiz yaşadı. Sonra ona kavuştu.

Biz burdayız. Onun torunları olarak. Onun hikâyesini yazıyoruz. Çünkü unutulmamalı. Unutulmamalı ki, biz de unutmayalım. Unutkanlık bulaşıcıdır ama hatırlamak da öyle.

Hatırlayacağız.

Hatırlayacağız.

✦ ✦ ✦

Bu kitap, Dede Kadir'in torununun notlarından derlenmiştir. Eksik yerler torunun hayal gücüyle tamamlanmıştır. Ama gerçek olan şu: Dede Kadir gerçekti. Havva nene gerçekti. Aşkları gerçekti. Ve bu hikâye, onların hikâyesidir.

Allah c.c. rahmet eylesin.

✦ ✦ ✦

✦ ✦ ✦

SON

Alzheimer hastalığı, hafızayı yavaş yavaş etkileyen bir durumdur. Bu kitap, yaşlı dedemizin ve torunlarının güzel anılarını, sevgi ve umutla nasıl yaşadıklarını anlatıyor. Birlikte geçirdikleri zamanın kıymetini öğrenirken, hastalıkla mücadele yollarını keşfedin.